

ELTE | PPK

12.30 **KÖSZÖNTŐ**

Aczél Balázs tudományos dékánhelyettes

12.40 – 13.20

ELSŐ KUTATÁSI PANEL: Most induló vagy folyamatban lévő kutatások bemutatása

Az iskolai tanárképzők képzővé válásának támogatására szolgáló, együttműködésre épülő rendszermodell kialakítása és vizsgálata

Rapos Nóra • *Pedagógusok, Pedagógus Szakmai Közösségek, Pedagógusképzés Kutatócsoport*

A tanárihiány növekedésével a politikai döntéshozók gyorsított és iskolai közegbe helyezett képzésekkel igyekeznek enyhíteni a nyomást, így egyre hangsúlyosabban azonosítják az iskolában dolgozó tanárokat is képzőként. Ez új elvárást jelent a tanárok számára, hogy legyenek „kettős identitású szakemberek” (*White & Berry, 2022*). Ebben a folytonos határátlépést jelentő folyamatban kell folyamatosan újrapozicionálni magukat, azaz identitás-transzformációs munkát végezniük (*Dengerink et al., 2015; Kaasila et al., 2023*), hiszen bizonyos értelemben „szakértőből kezdővé válnak” (*Kaasila et al. 2023*).

A designkutatásunk célja egy, az iskolai tanárképzők képzővé válását támogató, együttműködésre épülő rendszermodell kialakítása és vizsgálata. Ehhez az alábbi három fő területre összpontosítunk: 1) a képzővé válás dinamizmusát értelmező elméleti modell kidolgozása, 2) a képzői identitásértelmezés és annak szervezeti szintű támogatásának feltárását segítő digitális diagnosztikus eszköz kialakítása, 3) az iskolai tanárképzők közösséggé válását támogató komplex tanulási környezet létrehozása.

Az LGBTQ+ jogok melletti kiállás különböző szintjei és pszichológiai motivációi

Ciordas Patricia • *Társadalmi Csoportok és Média Kutatóműhely*

Az LGBTQ+ jogok kivívásában fontos szerepe van a többségi társadalom támogatásának. Nem mindegy azonban, hogy ez a támogatás csupán arra terjed ki, hogy a közösség tagjai diszkriminációtól mentesen élhessenek, vagy kiáll a politikai érdekképviseletért is. Kutatásunkban azt feltételeztük, hogy a diszkrimináció elutasításához az LGBTQ+ csoport pozitív megítélése is elegendő, míg a politikai jogok képviselése az igazságtalanság kapcsán érzett dühhöz köthető. Egy új, kettős útmodellt javasoltunk e feltételezés alátámasztására, továbbá azt is megnéztük, hogyan befolyásolja az ideológiai beállítottság e két út jelentőségét az LGBTQ+ jogok melletti kiállásban.

Két keresztmetszeti kutatást végeztünk (Magyarország N = 350; USA N = 381), amelyekben cisz-nemű, heteroszexuális személyek vettek részt. Eredményeink alátámasztották a kettős útmodellt: a támogatás egy alacsonyabb szintje azon alapult, hogy a válaszadó mennyire látja az LGBTQ+ közösség tagjait erkölcsösnek, míg

a politikai jogok melletti kiállás az észlelt igazságtalanság szintjétől függött. Az eredmények szerint a liberálisokat elsősorban az igazságtalanság érzékelése motiválta, míg a konzervatívok támogatása az LGBTQ+ közösség erkölcsi megítélésétől is függött. A kutatás DOKK támogatással zajlik.

Az érzelmek hatása a kognitív kontrollban

Bognár Miklós • *Metatudomány Kutatócsoport*

Ahhoz, hogy sikeresek legyünk a mindennapi életben, gyakran kell kontrollálnunk a környezeti ingerekre adott megszokott válaszainkat, és rögtönözve, a környezethez alkalmazkodva kell cselekednünk. Ezt a képességet kognitív kontrollnak nevezzük, amely akkor lép működésbe, ha a környezetünkben konfliktusos, nem megszokott ingereket észlelünk. Az adaptív kontroll vizsgálatának egy újabb megközelítése az affektív jel elmélet, amely szerint a konfliktusok valójában negatív érzelmi hatások, és így motiválják a kognitív kontroll adaptív működését. Kísérleti módszereinkkel azt kutatjuk, hogy milyen módon hatnak az érzelmi állapotok az adaptív kontrollra, és fordítva, milyen érzelmi állapotokat idéznek elő a kontrollt igénylő feladatok.

Az Árnyékoktatás Kutatócsoport innovatív kutatási témái és eredményei hazai és nemzetközi együttműködésekben

Győri János • *Árnyékoktatás és Közoktatás Kapcsolata Kutatócsoport*

A kutatócsoport egyéves munkájának eredményeit egy kisfilm mutatja be, amelyben a 20–25 másodperces videós megszólalások olyan témákat érintenek, mint az árnyékoktatás-kutatás elméleti fejlesztései, valamint a magyarországi tanárok árnyékoktatási tevékenységének vizsgálata a MOTEL kutatás tükrében. Emellett ismertetnek egy, az ELTE TTK-val közös kutatást, amely a tanárjelöltek árnyékoktatási tapasztalatait is elemzi. A kisfilm kitér az árnyékoktatás szerepére az angol nyelv tanításában, bemutatva egy debreceni doktori dolgozat eredményeit, valamint a tanári tudásfejlesztés és identitásalakulás kérdésére az árnyékoktatás világában.

Nemzetközi perspektívát nyújt az indiai tanulók tehetséggondozási és árnyékoktatási programokban való részvételének elemzése. A kutatás kiterjed kollaboratív programokra is a Prágai Károly Egyetemmel, valamint foglalkozik az óvodai zenepedagógia és a speciális képzési igényű tanulók árnyékoktatásban történő fejlesztésének lehetőségeivel.

Egy komputerizált szuggesztibilitás-skála kidolgozása

Kekecs Zoltán • *Viselkedéses Orvoslás és Kutatási Hitelesség Kutatócsoport*

A szuggesztibilitás mérésére máig olyan skálákat használunk, amelyeket az 1960-as években fejlesztettek ki, vagy ezek későbbi, nagyon hasonló iterációit. Bár ezek a skálák a maguk idejében innovatívak voltak, mára több hiányosságuk is nyilvánvalóvá vált. Többségük arra épít, hogy egy szakértő a helyszínen lekódolja a vizsgálati személy válaszait. Emiatt a skálák kevés itemet tartalmaznak, azok általában dichotóm kódolásúak, hosszúak, sőt, számos itemmel kapcsolatban fogalmazódott meg reliabilitási és etikai probléma. A kutatás célja egy modern, komputerre optimalizált skála kifejlesztése, amely áttörést jelent majd a szuggesztibilitás mérésében.

Melyik városban elégedettebbek az emberek? Hat kelet-magyarországi város lakosainak látens és közvetlenül mérhető településviszonyulása

Balázs Bálint • *Környezetpszichológia Kutatócsoport*

A minket körülvevő épített és természeti környezet ingerekkel teli komplex rendszerében kiemelt szerepet kap az emberek lakóhelyi környezetével való viszonya. Komplex (környezetpszichológiát, urbanisztikát és építészeti módszereket ötvöző) kutatássorozatunk egyik célja, hogy a települések gazdasági-társadalmi folyamatainak tükrében ember-környezet tranzakciós szemléletben, reprezentatív mintavétellel feltérképezzük hat kelet-magyarországi város lakosainak a városukhoz, és annak térszintaktikailag definiált részeihez való közvetlenül mérhető és látens környezetpszichológiai kapcsolatát. Kiindulásunk, hogy az ember-környezet tranzakció tudományi konstrukciók – helyidentitás, helykötődés, elégedettség és a település egyes jellemzőinek észlelt vonzereje – különösen fontosak a települések mindennapi életét befolyásoló téri viszonyulások feltárásában és így a közösségek jóllétének meghatározásában, valamint közvetlen alapként szolgálnak a humánorientált településfejlesztés számára – hozzájárulva a társadalmi innovációhoz.

Az ember-környezet tranzakció kísérletes vizsgálata a digitális térben

Buvár Ágnes, Péntek Zsófia • *Fenntarthatóság és Pszichológia Kutatócsoport*

A kisfilm kutatócsoportunk három folyamatban lévő kutatását mutatja be röviden. Elsőként egy olyan kísérletről beszélünk majd, amelynek során karboncsökkentett és hagyományos weboldalak használatát és értékelését hasonlítjuk össze. Ezután egy olyan kutatásunk kerül terítékre, amelynek során chatbotokkal kapcsolatos interakciós helyzetek jellemzőit vizsgáljuk egy környezetbarát viselkedést célzó intervenciós eszköz példáján keresztül. Végül bemutatunk egy online kísérletsorozatot, amelynek célja a pszichés nyomásgyakorló eszközök hatásának vizsgálata az online viselkedésre, a felhasználók stresszérzetére és a vásárlói döntések megbánására.

A magyar néptanító sajtórepresentációja – A vicclapok világa

Baska Gabriella • *Történeti, Elméleti és Összehasonlító Pedagógiai Kutatócsoport*

Magyarországon az 1868. évi 38. törvénycikk vezette be a tankötelezettséget, ettől kezdve a tanító mint társadalmi aktor egyre ismertebbé és egyre felismerhetőbbé vált, hiszen a társadalom minden rétege kapcsolatba került vele. A sajtóban, de főképp a vicclapokban egy-egy társadalmi szereplővel kapcsolatban megjelenő sztereotípiák és klisék évek alatt szűrődnek át a társadalmi tudaton, miközben könnyen felismerhetővé teszik az ábrázolt alakot. Jelen kutatásom forrása egy ismert magyar vicclap, a Bolond Istók, amely önálló rovatot szentelt a néptanítónak Éhös Péter címmel 1886 és 1918 között. Így a magyar olvasók 23 éven át találkozhattak a néptanító karikatúrájával és magvas gondolataival összesen 272 szövegegyüttes formájában. Vizsgálatom tárgya az, hogy milyen felnagyított és torzított karakterjegyekkel jelenítik meg ezek a szövegek és a rovathoz kapcsolódó állandó karikatúra a magyar néptanítót.

Pszichés politraumatizáció a női börtönben

Koday Zsuzsanna • *Kriminálpszichológia Kutatócsoport*

Magyarországon 2019-ben 1255 nőt tartottak fogva, ez 7,68 százaléka a teljes fogvatartotti létszámnak. A női fogvatartottakról nagyon kevés adatunk van, nagyon kevés vizsgálat zajlott a témában, hiszen nehéz kutatásetikai engedélyt szerezni, és a kutató részéről is szükséges a terület speciális ismerete. Vizsgálatunkban egy magyarországi női büntetés-végrehajtási intézetben 11 fogvatartottal készítettünk élettörténeti interjúkat, valamint nyolc alkalmas csoportos foglalkozást tartottunk számukra a traumainformált tanácsadás módszereit alkalmazva. A foglalkozások tapasztalatairól szintén gyűjtöttünk beszámolókat. A vizsgálat a narratív kriminálpszichológia és a traumainformált tanácsadás elméleti keretrendszerére épül. Előadásunkban a kutatás előzetes eredményeibe engedünk betekintést.

Pörgés és pihenés – Hogyan segít a média a stresszoldásban?

Nagy Tamás • *Stressz és Érzelmek Kutatócsoport*

A kutatás a médiahasználat során a fiziológiai arousal szerepét vizsgálja a stresszből való felépülésben. Egy kísérletben 366 egyetemmel hallgató arousal szintjét manipuláltuk koffein vagy placebo beadásával. Ezt követően a résztvevőknek egy unalmas figyelmi feladatot kellett végrehajtaniuk, amely a kognitív stressz kiváltását szolgálta. Ezután egy pozitív, negatív vagy semleges videót mutattunk be nekik, vagy passzívan várakoztak. Végül értékeltük a viselkedéses, fiziológiai és önbevallásos mutatókra gyakorolt hatásokat. A vizsgálat elsődleges célja annak megállapítása volt, hogy a fokozott arousal elősegíti-e a stresszből való felépülést a médiahasználat során.

13.30 – 14.20

INNOVÁCIÓS BLOKK

Bemutatkozik három olyan PPK-s kutatás, amely iránt céges érdeklődés mutatkozott. A bemutatkozás után kerekasztal-beszélgetés következik a találmányokról, know-how-ról és egyéb releváns témákról. A beszélgetést Düll Andrea általános dékánhelyettes moderálja.

14.20 – 15.00

KÁVÉSZÜNET, E-POSZTER SZEKCIÓ

Global Happiness Megastudy

Szászi Barnabás • *ELTE Viselkedéstudományi Kutatócsoport*

A különböző hangulatjavító stratégiák hatékonyságára vonatkozó empirikus bizonyítékok nagyrészt nem összehasonlítható, kényel-

mi mintákon vagy egy stratégia egyetlen megvalósításán alapulnak. Ennek a problémának a kezelésére jelen kutatásban számos országban párhuzamosan teszteljük le nyolc népszerű boldogságstratégia hatékonyságát. A stratégiákat egy szakértői testület bevonásával, iteratív folyamat során választottuk ki, és egyidejűleg hajtjuk végre, ami lehetővé teszi, hogy hatásukat ugyanazon eredményméréseken keresztül közvetlenül összehasonlítsuk. Az alkalmazhatóság maximalizálása érdekében olyan rövid tevékenységekre összpontosítunk, amelyek skálázhatóak, olcsók és könnyen önkezelhetőek. Globális adatgyűjtést végzünk, és teszteljük az egyes stratégiák több változatának hatását is. Ez az átfogó megközelítés lehetővé teszi számunkra, hogy feltárjuk, mely stratégiák eredményezik a legnagyobb átlagos javulást, és mely stratégiák mely embereknél működnek a legjobban.

A hírességek iránti rajongás mérése

Zsila Ágnes • *Addiktológia Kutatócsoport*

A hírességek iránti rajongás pszichológiai háttérvizsgálatára számos kutatás irányult az elmúlt két évtizedben. Empirikus kutatások feltárták, hogy a magas szintű rajongás együtt jár a pszichés egészség alacsonyabb színvonalával. A rajongás mérésére általánosan a 23 tételes Rajongói Attitűdök Skálát alkalmazták, azonban visszatérő aggályok merültek fel annak faktorstruktúrájával kapcsolatban. Kutatásunk során kialakítottuk a skála rövid, 7 tételes változatát magyar felnőttek reprezentatív mintáján (N=769), amely kiváló pszichometriai tulajdonságokkal rendelkezett. A túlzott mértékű rajongás prevalenciáját 4,5%-ra becsültük, amely a pszichés distressz, valamint a problémás internethasználat magasabb kockázatával járt. Kutatásunk hozzájárulhat a rajongás hatékonyabb empirikus vizsgálatához.

Tools4Inclusion tréning megvalósíthatóságának és hatásosságának vizsgálata

Madár Lili, Kassai Réka • *Kognitív Fejlődés és Oktatás Kutatócsoport*
A kutatás célja egy fiataloknak szóló tréning megvalósíthatóságának és hatásosságának vizsgálata. A vizsgált tréning a Tools4Inclusion Erasmus+ projekt keretein belül valósul meg három partnerországban, Magyarországon, Portugáliában és Máltán.

A tréning során a résztvevők megismerkednek a társadalmi inklúzió fogalmával, a tréning célja pedig felkészíteni őket egy olyan oktatási projektben való részvételre, amely során különböző szociokulturális háttérből érkező gyermekeknek tartanak érzékenyítő foglalkozásokat. Ennek megfelelően elméleti feladatokon keresztül ismerkednek a témához kapcsolódó fogalmakkal, és a foglalkozások megtartásához szükséges készségeket fejlesztő gyakorlatokban vesznek részt. A kutatás során kérdőíves, illetve csoportos interjú formájában vizsgál-nánk a résztvevő fiatalok tréningen való részvételének megvalósíthatóságát és hatásosságát, különös figyelemmel a kritikai gondolkodásuk, társadalmi felelősségvállalásuk és előítéletességük vizsgálatára.

Autisztikus vonások összefüggése a statisztikai tanulóssal és a belső modellek frissítésével

Hann Flóra • *Emlékezet, Nyelv és Idegtudomány Kutatócsoport*

Kutatásunkban egy nagyszámú neurotipikus mintán, egy statisztikai tanulási feladattal vizsgáltuk az autisztikus vonások összefüggését a statisztikai tanulási teljesítménnyel, a vizuomotoros teljesítménnyel és a belső modellek frissítésével. Azt találtuk, hogy az autisztikus vonások nem mutatnak összefüggést sem a statisztikai tanulóssal, sem a modellfrissítéssel. Azonban a gyorsaság/pontosság trade-off

elemzése különbségeket mutatott ki a vizuomotoros döntéshozatalban az autisztikus spektrum mentén. Ez arra utal, hogy a magasabb autisztikus vonású egyének a környezeti mintázat megváltozásakor jobban támaszkodhatnak a célvezérelt, fókuszált figyelmet igénylő válaszokra, mint az automatikus, szokásvezérelt viselkedésre.

Mit gondolnak a budapestiek a megosztott közlekedési módokról?

Surányi Ráchel és Simonovits Borbála •

Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Kutatócsoport

A megosztott mobilitás elterjedését az információs és kommunikációs technológiák fejlődése tette lehetővé, amelyek megkönnyítik a felhasználók számára az okostelefonokon és mobilalkalmazásokon keresztül történő hozzáférést (Gössling, 2018). A megosztott mobilitás, például a roller-, a kerékpár- és az autómegosztás lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy igény szerint különböző közlekedési módokhoz férjenek hozzá (Shaheen et al., 2016). E-poszterünkön a megosztott mobilitás (autó, roller és kerékpár) megítéléséről és használatáról 2024 nyarán Budapesten készült 6 fókuszcsoportos beszélgetés eredményeit mutatjuk be (OTKA K-147169).

Az olvasási és helyesírási zavarok stabilitása és kognitív háttere

Laskay-Horváth Claudia •

Nyelv, Írásbeliség, Tanulás Kutatócsoport

Bár az olvasási és a helyesírási képességek magas együttjárást mutatnak, zavaruk szelektíven vagy együttesen is jelentkezhet. Kutatásaink célja feltárni, hogy magyar nyelven milyen korreláció mutatkozik az olvasási és helyesírási képességek között, sérülhetnek-e szelektíven az olvasási és helyesírási képességek, illetve felfedezhető-e eltérő kognitív profil az olvasási és helyesírási sérülések között. Ezen kívül bemutatjuk, hogy az írásbeliséghez kapcsolható nehézségek különböző megjelenési formái (kombinált és izolált zavarok) mekkora időbeli stabilitást mutatnak, és hogy az időben instabil olvasási zavarok esetén van-e különbség a készségein javítási tudó és nem tudó gyerekek között az olvasáshoz köthető kognitív képességek tekintetében.

A munkavállalói jólléti juttatások magyar gazdasági szervezeteknél

Csehne Papp Imola • *A Munkaerőpiac Új Kihívásai Kutatócsoport*

Napjaink dinamikus változásai a munkavállalói jóllétre mint új munkaerőpiaci kihívásra irányítják a figyelmet. A munkahelyek döntő szerepet játszanak a munkavállalói jóllét kialakításában, ennek ellenére kevés hazai kutatás vizsgálja a munkáltatók jóllét stratégiáját és eszköztárát. A kutatás célja annak feltárása, hogy a vizsgált szervezetek miként foglalkoznak stratégiai szinten a munkavállalói jólléttel, és miként támogatják azt humán erőforrás menedzsment eszköztáruk révén. A kutatás alapjául szolgáló kvalitatív feltáró szakaszban félig strukturált mélyinterjú készült 28 humán erőforrás szakértővel, míg a szakértői online kérdőívet összesen 64 HR-vezető és szakember töltötte ki. Az eredmények szerint a szervezetek többségénél ugyan jelen vannak a stratégiai tervezés elemei, de a munkavállalói bevonás gyakorlatai eseti jellegűek, és a szervezetek több mint a fele nem méri a munkavállalói igényeket és részvételt. A kutatás újszerű eredményei bővítik a tudást a jólléti célú stratégia és a HR gyakorlat terén.

Gyorsjelentés az ELTE PPK ESI sportszakos hallgatóinak szabadidős preferenciáiról

Patakiné Bősze Júlia, Gósi Suzsanna, Magyar Márton •

Sport- és Rekreációmenedzsment Kutatócsoport

A felsőoktatásban tanuló sportszakosok életmódjára vonatkozó korábbi kutatások leginkább a fizikai aktivitások gyakoriságára, a testösszetételre, a fizikai képességekre, táplálkozási szokásokra fókuszáltak. Ez adta a motivációt egy saját összeállítású, komplex felméréshez, amely az ELTE PPK ESI sportszakos, 2024-ben első évfolyamra felvételt nyert hallgatóinak előzetes tudását, illetve életmódját próbálja feltérképezni.

Jelen prezentáció tárgya annak bemutatása, hogyan sorolják be a megkérdezettek a saját szabadidő-eltöltésüket a Dumazedier-féle 3D elmélet szerint, amely a lazítás/pihenés, szórakozás és önfejlesztés tartalmi egységeit foglalja magában.

Az intra- és interperszonális rágódás összefüggése a mindennapi működésben

Kököneyi Gyöngyi vagy Kocsel Natália • *Személyiség, Egészség és*

Érzelmszabályozás Kutatócsoport

Egy naplóvizsgálatot végeztünk egyetemi hallgatók bevonásával (N=178) annak érdekében, hogy feltárjuk az intraperszonális (pl.: rumináció és aggodalmaskodás) és interperszonális perszeveratív kogníciók (azaz ko-rumináció) közötti összefüggéseket a mindennapi negatív események kontextusában. Bár logikusnak tűnik az a feltételezés, hogy az intra-, és interperszonális perszeveratív folyamatok összefüggenek, ezt a kérdést a kutatások eddig ritkán vizsgálták közvetlenül. Az eredmények azt mutatják, hogy azok a résztvevők, akik a 10 nap során több perszeveratív gondolatot éltek át, hajlamosabban voltak másokkal is több, problémával kapcsolatos beszélgetést folytatni. Emellett a résztvevők több ruminatív jellegű problémafókuszú beszélgetésről számoltak be másokkal azokban a napokban, amikor intraperszonális ruminációjuk meghaladta a saját személyes átlagukat, tehát, amikor saját magukhoz képest többet rágódtak.

Gyermek lelkiség-vonalat megkereső, öngyilkossági gondolatokról beszámoló fiatalok nehézségei

Gyimesi Benedek • *Gyermekkori Pszichés Zavarok Kutatócsoport*

Az utóbbi három évben megnövekedett a fiatalok által elkövetett öngyilkosságok száma hazánkban, és a gyermek lelkiség-vonalat is több mint kétszer annyian keresték öngyilkossági gondolatokkal. Kutatásunk célja annak vizsgálata, hogy az öngyilkossági gondolatokról beszámoló fiatalok milyen egyéb nehézségekkel küzdenek. Ennek feltárásához a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány 2022-es chatbeszélgetéseinek jegyzőkönyveit elemeztük, és kategorizáltuk az öngyilkossági gondolatokhoz leggyakrabban és legritkábban társuló témákat, valamint megvizsgáltuk azok összefüggéseit.

A 195 elemzett jegyzőkönyv szerint a leggyakoribb témák a családi kapcsolati nehézségek, a bántalmazás és az önkárosítás különböző formái voltak. Ritkábban jelentek meg a betegségek, a negatív életesemények és a teljesítménybeli nehézségek. A családi kapcsolati nehézségek szignifikáns összefüggést mutattak a bántalmazással. Eredményeink alapján az öngyilkosságot megelőző programoknak kiemelt figyelmet kell fordítaniuk a fiatalok családjának támogatására, valamint a bántalmazás, az önkárosító magatartások és a negatív életesemények szűrésére.

Multimodális fájdalomérzékenység vizsgálat

Ferentzi Eszter • *Testi Érzetek és Érzelmek*

Pszichofiziológiája Kutatócsoport

A fájdalom laboratóriumi kiváltásának megannyi különböző módja létezik. A fájdalomérzékenységet jellemzően a tolerancia és a küszöb megállapításával mérik, amelyek szintjét számos különböző tényező befolyásolja. Kutatásunk célja több különböző fájdalomérzékenységet mérő paradigma összehasonlítása, és annak vizsgálata, hogy a fájdalomérzékenység miként függ össze a fájdalomkiváltás módjához kapcsolódó elvárásokkal. Tervezett kutatásunkban a fájdalomérzékenység vizsgálatára használt módszerek a következők: 1) oxigénhiány által kiváltott isémiás izomfájdalom, 2) termális fájdalom kiváltása a bőr meleg receptorainak ingerlésével, 3) cold pressor test: a kézfej hideg vízbe mártásával előidézett fájdalom, 4) elektromos inger által előidézett fájdalom.

HBSC – a kutatási eredmények sokszínűsége

Németh Ágnes • *Iskoláskorú Gyermekek Egészségmagatartása*

Kutatócsoport

A serdülő korosztály egészségmagatartásának, szubjektív jóllétének és az ezt befolyásoló sokféle tényezőnek széleskörű vizsgálata valósul meg a HBSC kutatás keretében. Folyamatosan, négyévenként monitorozzuk a 11-17 éves iskolások egészséget befolyásoló szokásait, egészségi állapotának többféle mutatóját és az ezekkel összefüggő demográfiai, társas és egyéni tényezőket. Fontosnak tartjuk, hogy eredményeinket az érintettek számára is bemutassuk. Ezért legutóbbi kutatási jelentésünket úgy állítottuk össze, hogy a tudományos közösségen és a serdülőkkel foglalkozó szakembereken kívül a kamaszok és szüleik számára is figyelemkeltő, könnyen értelmezhető és reményeink szerint hasznosítható információkat tartalmazzon. Ennek megvalósítását mutatjuk be egy animált poszteren.

Elektrodermális mintázatok egyéni különbségei

Székely Szabolcs, Aschenbrenner Dorka, Andrei Morales, Vaszkunné Kótyuk Eszter és Veres-Székely Anna •

Adaptáció Kutatócsoport

A bőrelektromos változások pszichofiziológiai markerei elmesélik, hogy ki hogyan reagál a stresszre, a fájdalomra, vagy hogy mennyire képes szabályozni az érzelmeit. Laborunkban modern, szenzor-technológián alapuló mérésekkel vizsgáljuk e képességek egyéni különbségeit, és önismereti tréningek segítségével törekszünk azok fejlesztésére. Ez a megközelítés különösen hasznos lehet akkor, amikor az objektív mérések eltérnek attól, amit a vizsgált személy saját maga érzékel. Az itt bemutatott kutatás középpontjában egy elektrodermális biomarkereken alapuló stresszprofil módszer kidolgozása áll.

Antropometriai és fiziológiai jellemzők az elit utánpótláskorú labdarúgásban

Ihász Ferenc • *Mészáros János Alkalmazott Terhelésélettan Kutatócsoport*

A sportolók antropometriai és fiziológiai állapotára vonatkozó pontos információk megszerzése és felhasználása alapvető kérdés a teljesítménysportban. Vizsgálatunkba nyolcvan, államilag elismert akadémiai rendszerben sportoló, 14–18 éves fiút vontunk be. Mértünk antropometriai jellemzőket, motorikus képességeket és a keringési rendszer aktuális állapotát. A labdarúgók antropometriai és fiziológiai paramétereinek mélyreható megismerése a korcsoporthoz, a versenyszinthez és a játékhelyzethez viszonyítva segíti a szakembereket abban, hogy személyre szabott edzéseket biztosítsanak.

15.00 – 15.40

MÁSODIK KUTATÁSI PANEL: Most induló vagy folyamatban lévő kutatások bemutatása

Jog és iskola

Rónay Zoltán és Miklós Bence • *Oktatás-Jog-Pedagógia
Kutatócsoport*

Az előadás az Oktatás-Jog-Pedagógia Kutatócsoport bázisán zajló, de azon túlmutatóan a PPK több intézete és a társkarok kutatóit is bevonó kutatást mutatja be. A projekt most indul, miután tavaly ősszel elnyerte a Nemzeti Kutatási Kiválósági Program – ADVANCED kutatási pályázat támogatását. A kutatás célja, hogy feltárja a magyar közoktatásban a tanárok és tanulók joghoz való viszonyát, valamint a jogtudatos viselkedés formálását meghatározó tényezőket és eszközöket. A hároméves projekt kvantitatív és kvalitatív (kevert) módszertannal valósul meg, földrajzi, fenn tartó és intézménytípus szerint összeállított mintán. A kutatás nem csupán Magyarországon hiánypótló, de nemzetközi szinten is újdonsággal bír, és későbbi nemzetközi összehasonlító vizsgálatok alapja is lehet.

Az egyszerűnek tűnő reliabilitás bonyolult kérdései

Krajcsi Attila • *Matematikai Megismerés Kutatócsoport*

A reliabilitás kérdése része a pszichológus alapképzésnek, de még ezek az alapok is tartogatnak meglepő vagy intuícióellenes részleteket. Laborunk több ezzel kapcsolatos kérdéssel is foglalkozik. Például az utóbbi években meglepetést okozott a kognitív kutatóknak, hogy sok könnyen replikálható hatás reliabilitása valójában extrém alacsony. Elemzésünk szerint ez a paradoxon inkább csak a reliabilitás két eltérő jelentése okozta félreértésből fakad.

Egy másik példa, hogy a reliabilitást gyakran egyfajta kellemetlenségként kezeljük, amelyet ideális körülmények között csökkeníteni lehetne. Azonban olyan elméleteket továbbgondolva, amelyek a mentális feldolgozás során inherens zajjal számolnak, a reliabilitás korlátot sok esetben nem lehet meghaladni, mivel létezik egy számítható felső határa.

A Rövidített Matematikai Szorongás Kérdőív – az Abbreviated Maths Anxiety Scale (AMAS) magyar adaptációja

Lakatos Kristóf • *Hatékony Tanulás Kutatócsoport*

A magyar matematikai eredmények romlását és a mesterséges intelligencia adta adaptív tesztesélyeket figyelembe véve szükség van rövid, matematikai szorongást mérő eszközökre. A Rövidített Matematikai Szorongás Kérdőív az Abbreviated Maths Anxiety Scale (AMAS) magyar adaptációja. Az érvényesítő felmérés 1542 résztvevő bevonásával történt a Szegedi Tudományegyetem Tanulmányi és Információs Központjában 2023 őszén. A 9 ítemes mérőeszköz Tanulási és Értékelési faktorral méri a matematikai szorongást. A validáció PCA, EFA, CFA, IRT GRM, megbízhatósági analízis és korrelációs eljárás révén történt, ami alapján a Rövidített Matematikai Szorongás Kérdőív kiválóan alkalmas a matemati-

kai szorongás mérésére felnőtt magyar mintán (CFI=0,95, TLI=0,93, RMSEA=0,08, SRMR=0,05).

Fájdalompercepció éberén és hipnózisban: biofeedback interakciós paradigmában

Besnyő Zsuzsanna • *Humán-interakció Kutatócsoport*

Kutatásunkban a hipnotizőr és a résztvevő közötti szinkronjelenségeket tárjuk fel jegesvízteszt során interakciós szemléleti keretben. Célunk a szenzoros percepció mérése volt analgetikus szuggesztíók adásával a hipnotikus fogékonyság viszonylatában. Hogyan kezelik a kísérleti alanyok az akut fájdalmat? Hogyan jelentkezik ez az elektromos bőrelenállásukban (EDA)? Párhuzamos EDA-mérési eljárást alkalmaztunk, hogy megértsük a két személy által létrehozott szenzoros köteléket. Elemezzük a fájdalomkezelési technikák és a hipnotikus fogékonyság közötti összefüggést, valamint azokat a stratégiákat, amelyeket a résztvevők hipnoanalézia kiváltására használtak. Igyekszünk feltérképezni azon tényezőket, amelyek ezen stratégiákkal az egyéni analgetikai-fenomenológiai mezőt létrehozzák.

Fókuszban az iskolavezetés: hangsúlyok, perspektívák, kihívások

Széll Krisztián • *Pedagógiai Innovációk és Társadalmi Esélyek
Kutatócsoport (PITE)*

Az iskolavezetésnek meghatározó szerepe van a minőségi oktatás megteremtésében. A gyorsan változó társadalomban az iskolavezetők munkája is egyre sokrétűbbé és összetettebbé vált. Mindezek ellenére hazai és nemzetközi szinten is kevés kutatás helyezte fókuszba az iskolavezetést. Különösen hiányoznak azok a nemzetközi összehasonlító vizsgálatok, amelyek komplex módon, szisztematikusan, nemzeti és globális szinten egyaránt vizsgálják az iskolavezetés funkcióit, pedagógiai és vezetési gyakorlatait, munkakörülményeit, valamint ezeknek az iskolavezetők egészségére, jóllétére, rugalmasságára, illetve az iskola, a tanítás, tanulás minőségére gyakorolt hatásait. Az előadás egy erre fókuszáló nemzetközi kutatást mutat be, amelyhez Magyarország is csatlakozott.

A felnőtté válás kihívásai egyetemistaként

Matavovszky Dominika • *Mentális Jóllét és Alkalmazott Egészség-
pszichológia a Felsőoktatásban Kutatócsoport*

Kutatócsoportunk célja a felsőoktatási hallgatók bio-pszicho-szociális állapotának nagymintás vizsgálata, amely támogatja a preventív és intervenciók stratégiák kidolgozását egyéni, egyetemi, és társadalmi szinten egyaránt.

Idén kutatási fókuszunkat egy fejlődéslelektani perspektívával is kibővítettük. A hallgatók mentális állapotát befolyásoló tényezők között olyan élményeket, tapasztalatokat és identitásváltozókat is vizsgálunk, amelyek életkorspecifikusan meghatározóak. Az előadás célja, hogy ráirányítsa a figyelmet a kibontakozó felnőttkor fogalmára, sajátosságaira, valamint annak lehetséges hatásaira a felsőoktatási hallgatók mentális és fizikai egészségére, akadémiai teljesítményére, valamint az egyetemi környezethez való alkalmazkodásukra.

Az elmúlt egy évben publikált, nemzetközi visszhangot kiváltó kutatási eredmények bemutatása

Gyermekkor gyerekszemmel

Endrődy-Nagy Orsolya •

Interkulturális Pszichológiai és Pedagógiai Kutatócsoport

Bár a gyermekkor narratívaként számos megközelítéssel körüljárhatjuk, kutatóként csak az elmúlt évtizedben kezdtük a gyermekek szemszögéből feltárni. Hogyan definiálja magát a négyéves óvodás és mit mond a tinédzser? Milyen módszerekkel közelíthetünk etikusan, a gyermeki gondolkodást figyelembe véve, saját világukból kiindulva a teljesebb megértés felé? Ezekre a kérdésekre ad egy lehetséges választ az a közelmúltban zajlott kutatás, amely magyarországi és laoszi gyermekek szóasszociációit elemezve értelmezi a gyermekkor egy lehetséges konstrukcióját, interdiszciplinárisan a pszicholingvisztika és a gyermekkor kutatás interszekciójában.

A rádiójáték alternatív alkalmazási lehetőségei

Velics Gabriella • *Alternatívák a Közösségek, Média, Oktatás
Területén Kutatócsoport*

A European Symposium of the History of Audio Drama 2024 programjában a kutatócsoport a rádiójáték passzív befogadón túlmutató lehetőségeit elemezte. Az egyik előadás a németországi gyakorlatról szól, ahol a rádiójáték hallgatása és készítése a német nyelv tanításának módszertani eszköze, a receptív és produktív nyelvi készségek fejlesztése mellett alkalmas a média-, az irodalmi és esztétikai kompetenciák, a képzelet és a kreativitás fejlesztésére. A másik előadás a szombathelyi „Nándár-család” hangjátékot közel 30 éve éltető közösséget és az ún. élő hangjátékot mutatta be. Az önállóan is érthető epizódok a célközönséget érintő témákat, problémákat és megoldásokat dolgoznak fel; a fellépések könyvtárakba, idősok otthonába, iskolákba, börtönbe, gyermekotthonokba viszik el a szórakozva tanulás lehetőségét.

Mondjam vagy ne mondjam? Vélemény- nyilvánítás és hallgatás a szervezetekben

Buzás Barnabás •

Szervezet- és Vezetépszichológiai Kutatócsoport

Az utóbbi években a szervezetpszichológiai kutatások jelentős része foglalkozik a kérdéssel, hogy a szervezeti véleménynyilvánítás és a hallgatás vajon egymással ellentétes viselkedések és egy dimenzió elképzelhetőek, vagy ennél összetettebb a kapcsolatuk. A vita praktikus jelentősége abban áll, hogy ha a hallgatás nem pusztán ellentéte a véleménynyilvánításnak, akkor a véleménynyilvánítást elősegítő szervezeti intézkedések érdemben nem feltétlenül csökkentik a munkavállalók hallgatásának mértékét. Jelenleg a kutatási eredmények inkább azt támasztják alá, hogy a két konstrukció eltérő dimenziókon helyezkedik el. Mi is több módszert dolgoztunk ki ennek a kérdésnek a feltárására: vignettás módszerrel a véleménynyilvánítási és hallgatási motívumokat, klaszterelemzéssel a két változó mentén kialakuló munkavállalói csoportokat és strukturális egyenletmodellezéssel a két változó prediktorait vizsgáltuk. Előadásomban röviden összefoglalom ezen kutatások eredményeit.

A chatGPT verbális képességei

Kovács Kristóf • *Kognitív Képességek Kutatócsoport*

Adaptív szókinccstesztet vettünk fel a ChatGPT-vel és a Binggel a verbális intelligencia mérésére. Mindkét modell magas szinten teljesített: eredményeik körülbelül az emberek 95%-át felülmúlták. Ugyanakkor azon tesztkérdések esetében, amelyeket többször is megkaptak, a nagy nyelvi modellek az esetek 42%-ában különböző válaszokat adtak az egyes alkalmakkor. Emellett „hallucináltak” is: olyan válaszokat adtak meg helyesként, amelyek nem szerepeltek az opciók között. Az ilyen hallucinációk nem a helyes válasz megadásának képtelensége miatt jelentkeztek, mivel ugyanazok a kérdések más alkalommal helyes válaszokat eredményeztek.

15.40 – 15.50

Szünet

15.50 – 16.50

WORLD CAFÉ – Támogató háló a tudomány művelésében moderátor: Varga Katalin

TÉMA: Hogyan küzdenek meg a kutatók a munkából fakadó napi érzelmi behatásokkal – legyen szó sikertelen pályázásról, visszautasított cikkekről vagy éppen pozitív helyzetekről? Fel voltak-e készülve a pályának erre az oldalára? Az utánpótlás képzése során fel tudják-e készíteni a fiatalokat arra, hogy mikkel és hogyan kell majd megküzdeni?

A résztvevők 4-5 fős csoportokban beszélgetnek egy-egy asztalgazda irányításával. Húsz perc után lehetőség nyílik asztalt cserélni, majd az egyes asztalgazdák röviden bemutatják a többieknek, milyen következtetésekre jutott az adott asztaltársaság.

16.50 ZÁRSZÓ

Aczél Balázs tudományos dékánhelyettes

